

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכולת עין חמד - משרת ציון

לרפואת כל חולי עם ישראל ולרפואת והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

פֶּרֶשֶׁת בָּלֵק - כְּבוֹד הָאָדָם

"כִּי עָתָה גַם אֶתְכָּה הִרְגָּתִי וְאוֹתָהּ הֶחַיִּיתִי"
(במדבר כ"ב, ל"ג)

משפטים פוגעניים וכל הכיתה לעגה לה.

הילדה החליטה שהיא לא רוצה להגיע לביה"ס.
האמא הרימה טלפון למורה וסיפרה לה.
המורה התנצלה וביקשה לבדוק את העניין.
היא סיפרה לבעלה מה שקרה בכיתה. מכיוון
שהוא נמנה מבאי ביתו של הרב שטיינמן זצ"ל
היא ביקשה ממנו לשאול את הרב כיצד לנהוג.

הרב אמר: בד"כ מתחילים את היום בתפילת שחרית, לאחר מכן ארוחת בוקר ולאחר מכן מתחילים ללמוד. שהמורה החל ממחר בבוקר תיגש ישר לארוחה ללא תפילה. הבנות ישאלו מדוע ואז המורה תענה להן: **הקב"ה מואס בתפילה שלכן וממילא אין טעם להתפלל- כך היה בזמן החורבן הקב"ה מאס בתפילתם.**

למחרת המורה הגיעה לכיתה ואמרה: בנות יקרות, נטילת ידיים! מיד הבנות הזדעקו: תפילת שחרית, אסור לאכול לפני התפילה! המורה אמרה: אני יודעת- החלטתי היום שלא מתפללים. אתן רוצות לדעת למה? יש ילדה בכיתה שפגעתם בה, והיא יושבת בבית מסכנה ופגועה עד עמקי נשמתה. הקב"ה לא רוצה תפילה כזו!

לאחר הארוחה התקיימה הפסקה ובסיומה המורה חזרה לכיתה וראתה שעל שולחנה מונח פתק: **בשם כל הבנות אנחנו מתנצלות ומבקשות מחילה, הדבר לא יחזור על עצמו.** המורה אמרה, כעת ניגש לתפילת שחרית והילדה חזרה לבית הספר.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א

חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

בפרשה שלנו מתואר הדו-שיח בין המלאך לבלעם. בהתחלה האתון זכתה לראות את המלאך, אבל בלעם לא. כאשר שהדרך היתה צרה והמלאך עמד כנגדם, האתון רבצה תחת בלעם. אחרי שבלעם היכה אותה היא הוכיחה אותו: "וַיִּפְתַּח ה' אֶת פִּי הָאֲתוֹן, וַתֹּאמֶר לְבָלְעָם מָה עָשִׂיתִי לָךְ כִּי הִפְתִּינִי זֶה שְׁלֹשׁ רִגְלִים וְכו' הֲלוֹא אָנֹכִי אֲתִנֶּךָ אֲשֶׁר רָכַבְתָּ עָלַי מֵעוֹדְךָ עַד הַיּוֹם הַזֶּה הִהְסָכְן הִסְכַּנְתִּי לַעֲשׂוֹת לָךְ כֹּה". (במדבר כ"ב, כ"ח-ל')

המלאך רצה להרוג את בלעם הרשע בגלל מעשיו, "כִּי עָתָה גַם אֶתְכָה הָרְגֹתִי וְאֹתָה הִחַיִּיתִי" (במדבר כ"ב, ל"ג). בסוף המלאך המית את האתון והשאיר את בלעם, מדוע? רש"י מפרש: "ועתה מפני שדיברה והוכיחה אותך, ולא יכולת לעמוד בתוכחתה, הרגתיה. שלא יאמרו, זו היא שסילקה את בלעם בתוכחתה ולא יכול להשיב- **שחם המקום על כבוד הבריות**".

הגאון ר' חיים שמואלביץ זצ"ל מבאר: לכאורה אם נשאל, הרי להשאיר אתון כזאת בחיים הדבר יהיה קידוש השם לכל הדורות! יש דין ויש דיין. זה נס עצום שאתון פותחת את פיה ומדברת. מה איכפת לנו מהביזיונות שיסבול אותו רשע? אנחנו לומדים מחז"ל - **כמה חמור כבוד הבריות אפילו באדם שפל כמו בלעם**.

בביה"ס 'בית יעקב' בבני ברק הגיעה תלמידה
לכיתה ה' עם קשיים בהתנהגות, בנוסף היה
לה עיוות בִּפְנִים. בהתחלה הבנות קיבלו
אותה בצורה יפה. יום אחד אחת התלמידות
החליטה להוציא אותה מהחברה ואמרה לה

העלון מוקדש להצלחה בגו"ר

יִצְחָק אִירָאֵל בֶּן טוֹבָה חֲגִי חַיִּים וּב"ב
שִׁמְשׁוֹאֵל אֵימָן בֶּן אֶסְתֵּר זִרִי שְׂגִית בֵּת רוֹתִי
אִמְרֵי יִשְׁרָאֵל בֶּן רַחֵל בִּרְכָה- יִרְאֵת שְׁמִים
לִיאֹרֹן יְהוּדָה סוֹמֶךְ וּב"ב גְּלִית בֵּת מִסּוּדִי
יְהוּדָה אִרִּיָּה בֶּן רַחֵל בִּרְכָה אֶרֶז בֶּן שׁוֹשָׁנָה
רוֹנָן אֲבָרָהָם וּב"מ קִסְרִיר אֲפִרִּים וּב"ב
רַחֵל בִּרְכָה בֶּת פְּדִילָה דִּלְיָה מִשְׁפֵּ' שְׁרִיתִי
נָתַן יִצְחָק בֶּן רַחֵל בִּרְכָה רִינָה בֵּת סִימִי וּב"ב
יוֹסֵף לִיאֹרֹן בֶּן דִּלְיָה אֲפֶרֶת הַצֶּלְחָה בְּכָל הָעֵנִינִים
שִׁמְשׁוֹאֵל דָּוִד וּב"ב אִרִּיָּה וְשִׁרָה לִּי וּב"ב
י.מ.ש. כְּדוּרִי אֲקָבִיל יוֹסֵף חַיִּים בֶּן נִסְכָּה
שִׁמְשׁוֹאֵל וּמְרִכֵּי חַיִּים דּוּיֶטֶשׁ וּב"ב

דיווג הגון וכשר במהרה

אורן בן אסתר	רונית בת סימי
תרצה בתי'ה בת ימנה נינט	סיון בת אסתר
עמית בת טובה	יוסף בן רוחמה
נתנאל בן ג'ינה	אילן בן ג'וליאט
אסף בן סופיה	דוד עומרי בן יהודית
מיטל בת מלכה	מאיר בן שרית ואליהו
טליה עדן אסתר בת שולמית	יפית בת ג'ינה
שירי ימנה בת שולמית	שמעון בן שולמית
ואנאל חביבה בת שולמית	אורן בן נעמי
שושנה שירה בת סילביה	מיטל בת שושנה

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי	אלהו דרי בן ימנה
אילנה בת רוחמה	שמואל אימן בן אסתר זרי
סיון בת אסתר	רחל מרים בת יהודית
נועה בת מזל טוב	משה מנחם בן רחל
דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה	
דנימה בת יפה	דגנית בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה	יחזק בן עזרא
ימנה יזיר בת סטה	בריאות ואריכות ימים
מרדכי ניזיר בן פרחה	בריאות ואריכות ימים
דליה אפרת בת נעמה	מאיה בת עדי
סימי בת סוליקה	שלו בן מזל פחימה
אסתר	דינה בת מזל
יהודית אסתר פרדל בת חיה	בריאות ואריכות ימים
נעם יחזק בן רחל ברכה	נעמי בת רחל
שרה ישיה בת אורי	אפרים בן שרה
לביא ישראל בן תמר חיה	אסתר בת סוליקה
מוריה בת רחל ברכה	נחום בן כיריה
יהודה אריה בן רחל ברכה	טובה בת אורה
יפיה בת שרה-הלחלה ורפואה	רחל בת זוהרה
מישא אסתר בת זוהרה	שאול בן סילביה
ענית בת רחל ברכה	בנימין בן יקוט
רפאל משה בן רחל	יחזק בן פנינה
רחל ברכה בת פדילה דליה	יחזק בן רבקה
רונית בת סבריה	קסנש בת דגטו
יחזק בן חנון	רפאל אבידן בן תקווה
זעהבה בת שושנה רייזל	

12/07/2025		ט"ז תמוז תשפ"ה	
פרשת בלק הפטרה: "והיה שארית" מ"כה ה'			
ר"ת	יציאה	כניסה	
21:18	20:23	19:11	י"ב
21:16	20:22	19:30	ת"א
21:19	20:25	19:33	חזיפה
21:15	20:22	19:30	ב"ש

שואל ומשיב בהלכה – צום י"ז בתמוז

ההלכות מוקדשות לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

מה אירע ב-י"ז בתמוז ומהם דיני הצום?

שאלה:

תשובה:

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחס, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

שבעה עשר בתמוז הוא אחד מארבעת ימי התענית, שנקבעו ביהדות לזכר חורבן בתי המקדש. צום זה נקרא גם הצום הרביעי, מכיוון שחודש תמוז הוא החודש הרביעי (הספירה מתחילה מחודש ניסן). הצום נמשך מעלות השחר ועד צאת הכוכבים. ביום זה מתחילים ימי בין המצרים, הנמשכים עד תשעה באב. בימים אלו נוהגים מנהגי אבלות ההולכים ומחמירים ככל שמתקרבים לתשעה באב.

חמישה דברים אירעו לאבותינו בשבעה עשר בתמוז לפי המשנה (תענית ד', ו), ואלו הם:

- א. נשתברו הלוחות הראשונים - משה רבינו שבר את הלוחות לאחר שבני ישראל עשו את העגל.
- ב. בוטל התמיד - הפסיקו להקריב את קרבן התמיד, בבוקר ובערב, בגלל חוסר בכבשים בעיר הנצורה (או בגלל העובדה שהכהנים במקדש נקראו להילחם, ולא נמצא אף כהן טהור שיקריב את התמיד).
- ג. הובקעה חומת העיר.
- ד. שרף אפוסטמוס את התורה - ישנן מספר השערות לגבי זהותו של אפוסטמוס.
- ה. והעמיד צלם בהיכל - לפי ו' החיבור במילה "והעמיד" כנראה, הכוונה לאותו אפוסטמוס. לפי התלמוד הירושלמי (תענית ד', ה) הכוונה למנשה מלך יהודה, שמסופר עליו, ששם פסל של אשרה בבית-המקדש (מלכים ב' כ"ה, י"ז).

גם בחורבן בית ראשון הובקעה העיר בתמוז, בתשיעי בו. אבל מכיוון שאין להטריח את הציבור יותר מדי, לא קבעו שני ימי צום סמוכים זה לזה, ולכן קבעו אותו ביום י"ז בתמוז – מכיוון שחורבן בית שני יותר חמור.

אצל הספרדים ועדות המזרח (ובחלק מקהילות איטליה) נוהגים להכריז על התענית בשבת שלפניה.

קוראים 'ויחל משה' בשחרית ובמנחה. בתפילת שמונה עשרה בלחש אומרים 'עננו' ב'שומע תפילה', בין בשחרית ובין במנחה - למנהג הספרדים. למנהג האשכנזים אין אומרים 'עננו' אלא בתפילת מנחה בלבד, אבל השליח-ציבור אומר גם בשחרית, בין ברכת 'גאל ישראל' לברכת 'רפאנו'.

כל יחיד אומר 'עננו' במנחה, אפילו אם אינו מסיים את התענית עד הערב. אבל אם כבר אכל - אינו אומר 'עננו', וכן לא יעלה לתורה, מפני שהקריאה היא של התענית והוא לא מתענה. אבל אם נקרא לעלות, עולה מפני כבוד התורה.

הכל חייבים בתענית זו: גברים, נשים וילדים שהגיעו למצוות: בנים מגיל 13 ובנות מגיל 12.

הקלו לגבי חולה או מי שתקפה אותו חולשה יתירה וכן לגבי זקן תשוש כוח, המצטער מהתענית, שפטורים מלהתענות. וכן לגבי נשים מעוברות (מעוברת, שהוכר עוברת, דהיינו משלושה חודשים להריונה והלאה או מעוברת המקיאה או שחשה בחולשה רבה, אפילו אם לא מלאו שלושה חודשים להריונה) ומניקות (תוך 24 חודשים ללידתה, אפילו הפסיקה להניק. אבל אם היא מרגישה טוב ויכולה לצום, טוב שתצום). יולדת תוך 30 יום ללידתה, אינה רשאית להחמיר על עצמה לצום.

מכל מקום, גם הפטורים מלצום אסור להם להתענג ביום זה באכילה ושתייה במאכלים משובחים, רק יאכלו כפי הצריך להם, וכן הקטנים שיש להם דעת להתאבל, למרות שפטורים מתענית, מכל מקום ראוי לחנכם, שלא יאכלו רק כדי קיום הגוף, מאכלים פשוטים, כדי שיתאבלו עם הציבור.

אמונה בבורא עולם

להלן סיפור המעובד מתוך העלון 'טיב המעשיות'. ניתן ללמוד כי כל מה שה' עושה הוא לטובת האדם ולתועלתו. לפעמים בדיעבד ניתן לראות ממה בורא עולם הציל אותנו בכך. להלן הסיפור מפי בעל המעשה ר' כ.ה.: העובד לא הגיע בזמן לחנות. חלק מהלקוחות התקשרו לשאול מדוע החנות סגורה. ניסיתי להתקשר כדי לברר אבל העובד לא ענה. אני גר בעיר אחרת ועד שאגיע לפתוח כנראה שהעובד כבר יופיע. במקום להתעצבן ולכעוס, אמרתי בליבי: "הכל לטובה ולברכה, בטח מס הכנסה היו אמורים להגיע ועל ידי זה ניצלתי מקנסות והיזקים כאלו ואחרים", וחזרתי לתלמודי.

כעבור תקופה חיפשתי משהו במצלמות האבטחה של החנות, והנה אני רואה את החנות סגורה ופקיד ממשלתי מנסה לפתוח. מסתבר שזה היה בדיוק באותו יום. הוא היה נציג של משרד הבריאות שכידוע הכללים שלהם קשים מאוד. גם אם הכל מושלם הם ימצאו משהו, וכאשר הם מתלבשים עליך, זה לא פשוט בכלל. הם הסתובבו הלך ושוב ולבסוף התייאשו והלכו להם. החכמה זה בשעת מעשה לדמיין ולהודות ולפעמים זוכים לראות ממה הקב"ה הציל אותנו.

מנויים

לקבלת העלון חנם ב-
email: PnineEH@gmail.com
מידי שבוע, שלח את כתובתך

הקדשת העלון

נתן להקדיש את העלון לעילוי נשמת, לרפואה שלמה, להצלחה, זוג הגון,
הזרה בתשובה וכו' - נא לפנות לליאור בטל" 052-7652084
כתבת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח" הבשם 26 ת.ד. 83375 מבשרת ציון. מקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו חיים
פנחס בטל" 052-6329144
(הנייד באישור ועדה רוחנית)

האדמו"ר הרב אברהם יהושע השיל טברסקי מצ'רנוביל זצ"ל- נולד ב-י' טבת ה'תר"כ (1859) בליטא. עוד בצעירותו נודע כגאון עולם וכמוח חריף מאוד. ידוע שאבי זקינו מרן אדמו"ר מוהר"א זיע"א אהבו וחייבו מאוד, משום שידע בעל-פה את הספר הקדוש 'מאור עיניים' של האדמו"ר ר' מנחם נחום טברסקי מצ'רנוביל.

בימי צעירותו הציעו לו את הרבנות בעיר צרניגאוו, אבל אביו ציווה עליו לא לקחת על עצמו את עול הרבנות ושלח אותו לצ'ודנוב להנהיג עדה. הוא הבטיח לו שה' יתברך יהיה בעזרו לפעול ישועות לכלל ישראל ועל ידי זה ירווח לו גם בפרנסתו. הוא מונה על ידי אביו עוד בחייו לאדמו"ר, בהתחלה בצ'ודנוב שבפולין, שם שימש כמגיד ואדמו"ר. בשנת ה'תרס"ח (1907) כשנה לאחר פטירת אביו, עבר למוזיר שבבלארוס ופתח שם את חצרו. אלפים מחסידי צ'רנוביל הסתופפו בצילו.

רבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש. צדיקי הדור אמרו עליו שבחיי חיותו הגן על הדור, ואכן מיד לאחר פטירתו החלה מלחמת העולם הראשונה, שעשתה שמות בקרב הארץ ואלפים ורבבות מבני ישראל נהרגו במלחמה. בשנת ה'תרע"ד (1914) חלה והרופאים קבעו כי צריך לנתח אותו בוויין, לצורך זאת היה צריך לעשות דרכון אולם רבינו סירב בשום פנים ואופן שיצלמו אותו ולכן החליט שאינו נוסע לשם ולא עושה שום ניתוח ונסע לעיירת המרפא אוטבוצק במקום ושם נפטר ב-י"ח תמוז ה'תרע"ד (1914). חי כ-54 שנים. ציונו בקורטשוב שבפולין. בנו, ר' חיים יצחק מילא את מקומו כאדמו"ר. שנים רבות לא נודע מקום קברו עד שבשנת ה'תשע"ז (2017) אותר הקבר.

סבא (מצד אביו): האדמו"ר ר' מנחם נחום השני מצ'רנוביל. **אביו:** האדמו"ר ר' מרדכי מלויטש (האדמו"ר החמישי). **אימו:** מרת לאה בת-שבע (בת ר' שמואל אשכנזי). **אישתו:** מרת יוכבד (בת ר' יעקב שפירא מדלוטין). **ילדיו:** האדמו"ר ר' חיים יצחק (ממלא מקום אביו באדמו"רות, חתן רבי יצחק ישעיה הלברשטאם), מרת ציפורה (נישאה לר' יצחק טברסקי בן ר' משה דן מסקווירא), בת נוספת הי"ד (נישאה לר' מרדכי ישראל טברסקי מחאטין הי"ד- נרצחו בשואה), מרת חנה חיה (נישאה לר' יעקב חיים פרלוב מסטולין-ניו יורק).

אברך אחד מחסידי רבינו היה למדן גדול ומתמיד, כאשר חותנו מחזיקו על שולחנו ומפרנס אותו בריווח. אולם לא לעולם חוסן, ויהי היום וחותנו עשה מספר עסקאות כושלות עד שירד מנכסיו ולא היה ביכולתו להמשיך ולהחזיקו על שולחנו.

האברך כעת נותר בלא משענת והיה חייב לחפש אחר מלאכה כדי לפרנס את אנשי ביתו, ומאידך, נפשו חשקה בתורה הקדושה כאשר עשה מימים ימימה. לפיכך החליט לנסוע אל רבינו כדי לשאול בעצתו. כאשר האברך עמד מול הצדיק, הוא סיפר לו בצער את כל מה שאירע וביקש מרבינו לחוות את דעתו באשר לכך.

הצדיק אמר לו: "בזמן הקרוב יהיה מכרז על בית קטן בעירך, ראה להעלות את מחירו עד אשר תזכה בו, ה' יתברך יעזור שתוכל לשלם עבורו ותהיה לך פרנסה". האברך לא הבין כיצד תבוא ישועתו וכיצד קשורה פרסתו לקניית הבית, אבל התחזק בדברי רבינו באמונה שלמה.

זמן מה אחר שובו לעירו, ערל נפח שהיה ידוע כאביון החי בעניות מופלגת מת ללא יורשים. הממשלה הציעה למכירה באמצעות מכרז את ביתו הקטן והדל. כשהגיע השמועה לאוזני האברך הוא מיהר לגשת למכרז והעלה את המחיר המוצע עד שזכה בבית.

הנוכחים סברו כי מאחר שהאברך נשאר ללא פרנסה, הוא קנה בשארית כספו את הבית ובו ציוד הנפחות כדי שתהיה עבורו מקור פרנסה. אחר הזכיה במכרז והשלשת דמי הקדימה כחוק האברך נכנס לבית הקטן והסתובב בחדריו המזנחים.

לפתע מצא פתח מוצנע לקומת המרתף. כשהגיע לשם, הופתע למצוא אוצר גדול אותו צבר הנפח כל ימי חייו ולא סיפר אודותיו לאיש, אז הבין לאשורם את פשר דברי הרבי. הוא מיהר לשוב אל הצדיק, סיפר את המעשה והודה על העצה הפלאית.

הרבי אמר לו: "ראה בני, הערל לא נהנה מאומה מכל אשר צבר, עבור מי אסף אותו גוי כל חייו וקבץ פרוטה לפרוטה? רק בשבילך, למען תוכל להמשיך ולעסוק בתורה הקדושה בהתמדה ובשלווה"

שאל האברך שהפך לעשיר, מה עליו לעשות עם הכסף, האם להשאירו כך ולהתפרנס ממנו או להפקידו אצל אחד הגבירים שיסחור בו, כך יגדל הרכושו והוא יתפרנס בשלווה מהרווחים בלבד. הרבי ענה שישאיר את האוצר מוצנע כמו שהוא, רק ייטול ממנו כדי מחייתו. העצה הזו הייתה עבורו לנס גדול, אחר זמן מה כבשו הקומוניסטים את השלטון, בכל מקום עליו השתלטו, הם מיהרו להחרים את נכסי העשירים בשם השוויון. אילו הכסף היה נמצא באוצרות הגביר, החסיד היה נשאר ללא פרוטה מכל האוצר, אבל אודותיו לא ידעו הרשעים מאומה. (מעובד מתוך 'ניצוצי אור')

